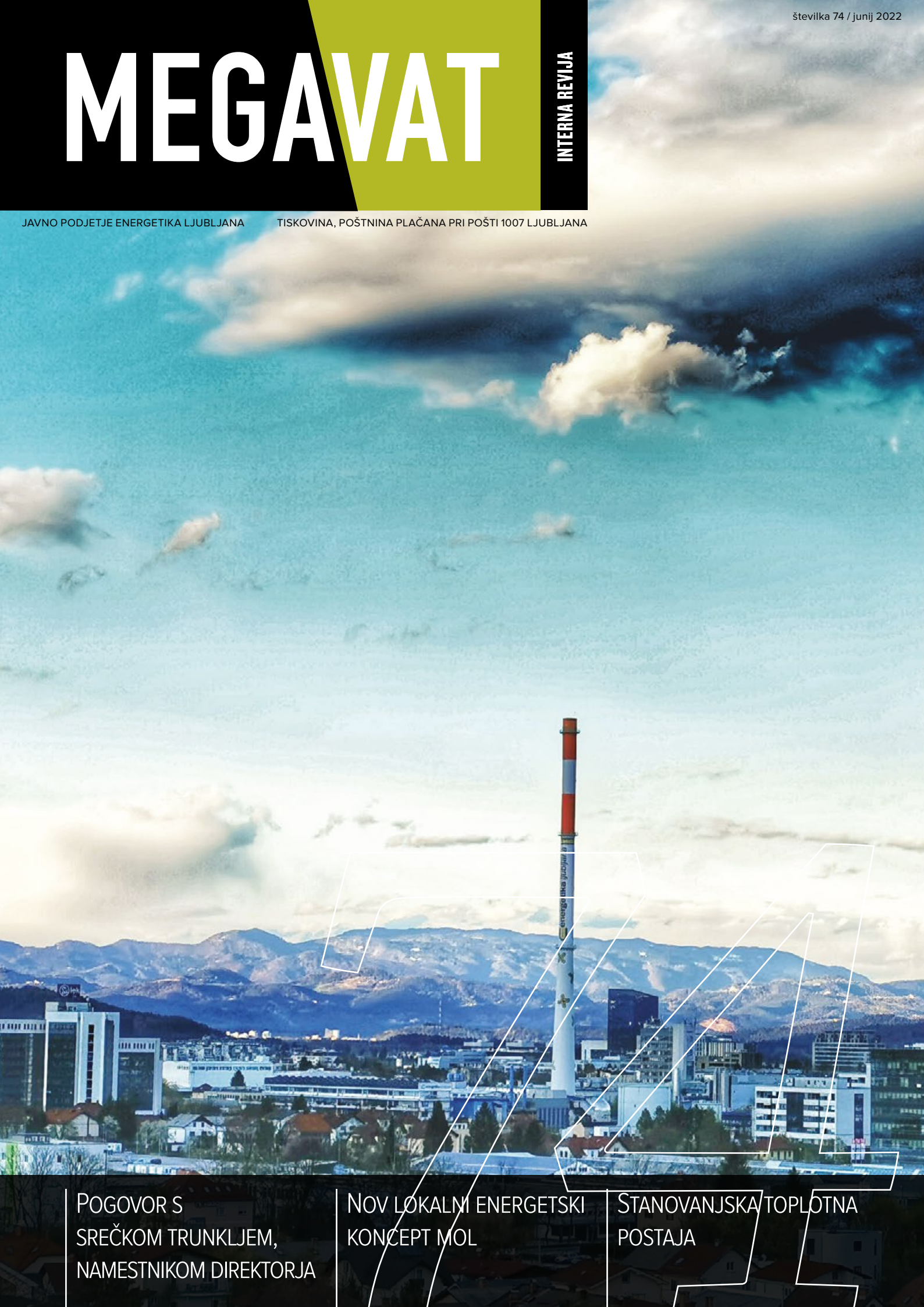

MEGAVAT

INTERNA REVILJA

JAVNO PODJETJE ENERGETIKA LJUBLJANA

TISKOVINA, POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 1007 LJUBLJANA

POGOVOR S
SREČKOM TRUNKLJEM,
NAMESTNIKOM DIREKTORJA

NOV LOKALNI ENERGETSKI
KONCEPT MOL

STANOVANJSKA TOPLOTNA
POSTAJA

Irena Debeljak

Pospešek za spremembe

Medsebojni trki različnih občutkov mi še dodatno segrevajo že kar precej naelektreno ozračje mojih mislih. Pred seboj imamo poletje, ki je tako kot že dve pretekli poletji zmanjšalo moč virusa. Po drugi strani pa se vlada že pripravlja na novi val v jeseni in s tem tudi na nove ukrepe, kakršnekoli že. Informacije o tem, kaj nas čaka jeseni, so si dostikrat diametralno nasprotne. Principi in načela, ki se jih že postavlja v sklopu ukrepov za preprečevanje pandemije, za čim manjšo obolevnost oziroma umrljivost, se mi zdijo kot cunami, ki se bližajo obali in pustijo tam precejšnje uničenje.

Ruska agresija nad Ukrajino je tragična in zelo silovita in trenutno relativizira brezohodnost; te štiri mesece je bilo nekoliko apokaliptičnih, kopičenju težav in nepredvidljivih dogodkov pa še vedno ni videti konca. Predvidevam, da se bo to bralo oziroma razumelo kot nekakšna problematična misel. A imam občutek, da sem na sredini vrtinca, ki se nikakor ne umiri, tako da trenutno ne vidim dogovora za mir, ampak samo stopnjevanje napetosti. Uničenje političnih odnosov med EU in Rusijo, poleg vala beguncev iz Ukrajine prinašajo še val podražitev energentov oziroma še huje, pomanjkanja energetskih in drugih surovin. Grozi nam draginja, revščina, lakota ... Kot kameleoni se trudimo prilagajati vsem spremembam in nastopamo v žanrsko različnih akcijah in družbeni drami.

Pravijo, da je koronavirus dal pospešek digitalizaciji, podobno kot je morala EU zaradi geopolitičnih razmer, da postanemo neodvisni od ruskih energentov in ciljev, postaviti nova pravila za energetske prenove. Evropska komisija je pripravila načrt REPowerEU s še bolj ambicioznimi cilji od tistih v predlogu Pripravljeni na 55. EU mogoče išče mesto pod soncem malo prepozno, a vendarle se premika - pustimo se presenetiti, kam nas bodo ti premiki pripeljali. V prihodnjih letih bo tako na voljo stotine milijard za zelene projekte, ne le prek REPowerEU, ki je tudi nadgradnja načrta za okrevanje in odpornost po epidemiji, temveč tudi prek različnih skladov, kot so slovenski sklad za podnebne spremembe, ter evropski sklad za pravični prehod in socialni podnebni sklad.

Pospešek smo v MOL v maju letos dobili z novim Lokalnim energetskega konceptom, kjer so v Akcijskem načrtu LEK zapisane tudi aktivnosti, ki jih bomo izvajali in so med drugim opredeljene v našem Strateškem načrtu za obdobje 2022-2027: izgradnja PPE-TOL, postavitve biomasnih kotlov in objekta za energijsko izrabo odpadkov, izvedba termosolarnega polja in velike toplotne črpalke ter širša uporaba odvečne toplote, nadaljnja obnova, posodobitev in širitev vročevodnega omrežja, nadomeščanje zemeljskega plina v distribucijskem sistemu z dekarboniziranimi plini (biometan, sintetični metan, vodik).

Ena od aktivnosti, ki se odvijajo skladno s terminskim planom je tudi izvedba projekta nove plinske turbine v enoti TOŠ. O tem in še o veliko drugih temah smo se pogovarjali z namestnikom direktorja Srečkom Trunkljem.

Poletje bo glede na visoke temperature, ki jih je že prinesel prvi vročinski val, še bolj vroče zaradi zaključevanja večjih projektov, ki se trenutno odvijajo, zaradi različnih vzdrževalnih del in sprememb na področju okoljskih predpisov. Ujeti moramo različne roke, ali v sklopu terminskih načrtov ali v sklopu prehodnih določb, ki jih določa nov Zakon o varstvu okolja. Tudi Uredba o opravljanju obvezne gospodarske javne službe sežiganja komunalnih odpadkov podaja podelitev koncesije na podlagi javnega razpisa. Rok za oddajo prijav na razpis je 180 dni od objave obvestila o javnem razpisu za podelitev koncesije, ki bo objavljen na portalu javnih naročil in v Uradnem listu Evropske unije. Vendar, kdaj bo ta objavljen, še nimamo informacij, rokov pa ni postavljenih.

Zato bodo dobrodošle krajše osvežitve poletnih večerov - na kakršenkoli način že - predvsem pa preko družabnega življenja, ki smo ga kar precej pogrešali. Naredimo si svoj val zadovoljstva, prepustimo se popeljati skozi različno paleto čustev, predvsem naj se razgalijo tista, ki so otopela zaradi »post« koronskega sveta. Naj bo poletje polno tistih pospeškov, ki si jih lahko privoščimo oziroma ki nas bodo obogatili in zagotovili boljšo prihodnost. Napolnimo si »gorivne celice«, da se bomo lažje spopadali s spremembami, ki nas čakajo v jeseni.

energetika ljubljana

Interna revija MEGAVAT

izdaja

ENERGETIKA LJUBLJANA, d. o. o.

Verovškova ulica 62 • Ljubljana

Uredniški odbor

Glavna urednica: Irena Debeljak • **Člani:** Doris Kukovičič, Sara Savšek, Rechele Narat, Maša Štangl, Vlado Maričič, Vojko Pucihar, Štefan Šimunič, Primož Škerl, Tadej Kaluža, Herman Janež, Boštjan Kocijan • **Fotografija na naslovnici:** Gregor Gulin • **Karikature:** Sabina Goršič • **Produkcija:** Vela d.o.o. Ljubljana • **Elektronski naslov uredništva:** megavat@energetika.si

Irena Debeljak

Zunanja presoja sistemov vodenja

Certifikacijski organ SIQ je 8. junija 2022 izvedel zunanjo presojo sistemov vodenja kakovosti in ravnanja z okoljem. Letos je bila izvedena redna presoja po ISO 9001 in obnovitvena po ISO 14001. Presojevalci so poleg enajstih priporočil za izboljšanje sistemov podali tudi pozitivne ugotovitve. Neskladnosti ni bilo izpostavljenih, prejeli pa smo pet priporočil pri sistemu vodenja kakovosti in šest priporočil ugotovljenih pri sistemu ravnanja z okoljem. Poročilo o presoji je objavljeno na DNA (Poročilo o zunanji presoji vodenja kakovosti in ravnanju z okoljem 2022), kjer bomo iz priporočil izvedli izhajajoče akcije z odgovornostmi in roke za izvedbo. SIQ moramo najkasneje do konca avgusta posredovati poročilo, katere akcije bomo izvedli glede na njihova priporočila.

I. D.

Zunanja presoja sistemov vodenja kakovosti in ravnanja z okoljem je bila tudi letos uspešna.

Izgradnja plinsko-parne enote

Izgradnja PPE-TOL se premika proti zaključni gradbeni fazi. Za jesenske mesece načrtujemo hladne in za njimi vroče zagone elektrarne, polno obratovanje pa v letu 2023. V preteklem mesecu so si potek izgradnje ogledali kolegij direktorjev Javnega holdinga Ljubljana in delegacija koordinacije predsednikov četrtnih skupnosti MOL.

PPE-TOL predstavlja zelo pomemben korak v umikanju premoga iz Ljubljane in je z vidika prehoda v nizkoogljično družbo tako energetska kot okoljsko zelo pomembna naložba. Ob 70-odstotnem zmanjšanju porabe premoga bo hkrati omogočala tudi enkrat večjo proizvodnjo električne energije - s trenutnih 400 GWh na do 900 GWh. Energetika Ljubljana bo s tem predstavljala 5-odstotni delež slovenske proizvodnje električne energije, kar je v trenutnih časih večjega pomena.

Še večjega pomena je, da Ljubljani zagotovimo tehnološko zanesljiv vir za proizvodnjo potrebne toplote - na leto namreč potrebujemo več kot 1.100 GWh toplotne energije za

Delegacija koordinacije predsednikov ČS MOL si je naše največje gradbišče ogledala v začetku junija.

več kot 64.000 stanovanj. Zemeljski plin je zagotovo tehnološko zanesljiv vir za proizvodnjo potrebne energije (še posebej pozimi), obenem pa predstavlja tudi ustrezen ener-

gent za prehod v nizko in nato brezogljično energetska oskrbo, kamor je usmerjena tudi naša razvojna strategija. A za doseg cilja brezogljičnosti bodo potrebne druge, velike naložbe. Moramo se zavedati, da se nobena velika investicija v energetiki ne zgodi skozi noč. Potrebna so tudi leta načrtovanja in velika vlaganja. Gre za tek na dolge proge. In na dolgih progah se lahko zgodi marsikaj - žal se je, nam vsem, sedaj zgodila tudi energetska (in prehranska kriza), ki jo pogloblja še vojna v Ukrajini in poleg visokih cen povzroča tudi skrbi glede oskrbe s plinom. Po podatkih podjetij plinskega gospodarstva je dobava plina v Slovenijo in tudi v drugih države EU za enkrat neokrnjena in poteka v skladu z dnevnimi napovedmi. Zato ostajamo osredotočeni na to, da je zemeljski plin bil in bo ostal med najpomembnejšimi energenti v Evropi, ki bo pripomogel oz. omogočal zeleni prehod, še posebej na področju ogrevanja oz. proizvodnje toplote.

D. K.

Kolegij direktorjev Javnega holdinga Ljubljana si je izgradnjo PPE-TOL ogledal konec maja.

Ja, to je tisti čas, ko se pri nas aktivnosti intenzivirajo do skrajne meje še obvladljivega

Srečko Trunkelj

POGOVARJALA SEM SE RECHELLE NARAT

Vedno se mi zdi zanimivo, da prebivalci v Ljubljani včasih težko razumejo, zakaj jih »motimo« s prekinitvami in izvajanjem del: pa saj je to vse zaradi njih in za njih. In prav takrat, ko se zima prične poslavljeti, je čas za priprave na dela, ki se lahko izvajajo zgolj v obdobju, ko ni ogrevalne sezone: gradnje in obnove. Naša celotna infrastruktura se vije pod zemljo, pri tem gre za kilometre in kilometre cevi, ki so aktivne celo leto. Kljub rednemu in sistematičnemu vzdrževanju pride do nenadnih okvar, poškodb ... In če želimo to popraviti, pomeni to zaustavitev dobave toplote ali plina. Enak velik poseg je tudi izgradnja novega omrežja, priključka. Ni vsak za takšne izzive: moraš biti sila organiziran, trpežen, potrpežljiv in dosleden, da izpelješ projekt od začetka do konca. Soočiti se moraš z goro papirja, urejati administracijo, slediti zakonodaji, in redno obiskovati gradbišča – in to v vsakem vremenu. In nobena naloga ti ne sme biti pretežka. Iz takega testa so skoraj vsi v Sektorju za investicije in razvoj (v nadaljevanju: SIR). Svoje kompleksne naloge in stresne situacije skrivajo za humornimi dovtipi in skoraj ni videti, da nekateri prihajajo v službo prvi, odhajajo pa zadnji. Prav takšen je tudi prvi mož med njimi, Srečko Trunkelj, vodja sektorja in namestnik direktorja družbe. A ker smo s toplejšimi dnevi vstopili v obdobje gradenj in obnov, smo preverili, kaj vse se dogaja med tem, ko ga vidimo hiteti z enega sestanka na drugega, voditi tehnično koordinacijo, potem pa vmes odbrzeti na motorju do kontrole gradbišča. Tokrat ga torej predstavljamo v njegovi primarni vlogi, kot vodjo sektorja, ki skrbi za vse naše obnove in gradnje.

Vlado Kreslin bi zapel: »Je v Šiški še kaj odprtega?« No, tudi jaz se to sprašujem. Mislim na vršne vire in to ... Ste sodelovali (kot sektor) tudi pri PPE-TOL?

Sektor za investicije in razvoj, z izjemo nekaj geodezije in periodike snemanja gradbišča, pri PPE-TOL ni sodeloval. Je pa v tem času z lastnimi zaposlenimi izvedel gradnjo 7,5 MW kogeneracije na lokaciji TOŠ. Ta gradnja poteka v okviru pogodbene vrednosti in po potrjenem terminskem planu. Med izvedbo gradnje kogeneracije je bila v investicijo vključena, prej samostojna investicija gradnje SN opreme in preklon lokacije TOŠ iz 10,5 kV na 20 kV z gradnjo novega kablovoda in priključitvijo na RTP Litostroj in odklopu od RTP Bežigrad in RTP Šiška. Gradnja je v zaključni fazi. V juliju je načrtovan pričetek poskusnega obratovanja in v drugi polovici septembra pričetek rednega obratovanja kogeneracije.

Nepremičninski trg je v zadnjih dveh letih zelo dinamičen. Ali to velja tudi za novo-gradnje, imate kaj več povpraševanja po storitvah vašega sektorja?

Naročila po gradnjah priključkov sledijo intenzivno gradenj stavb. To je predvsem posledica spremenjenih SON (sistemskih obra-

Srečko Trunkelj

tovalnih navodil), ki od lanskega leta naprej omogočajo investiranje priključkov s strani Energetike Ljubljana, seveda po predhodnem podpisu Pogodbe o priključitvi. Odločitev za to spremembo SON ima dvojni učinek. Po eni strani se bistveno več lastnikov stavb odloča za priključitev, po drugi strani pa ima Energetika Ljubljana pri širitvi distribucijskih sistemov s podpisom Pogodbe o priključitvi zgotovljeno uporabo omrežja za distribucijo toplote in zemeljskega plina. Izboljševati se je začel tudi faktor izkoriščenosti omrežja, ker je ta sprememba spodbudila tudi lastnike stavb ob obstoječem omrežju k priključitvi. Interes za priključitev je presegel pričakovanja do te mere, da smo bili prisiljeni v reorganizacijo Sektorja in formiranje samostojne strokovne skupine, ki skrbi samo za ta del aktivnosti.

Ne moremo mimo podražitev cen energentov. Kaj to pomeni pri vašem delu, torej gradnji in obnovah omrežja – se tudi tam že poznajo spremembe cen?

Podražitve energentov so pri potencialnih odjemalcih plina in toplote povzročile dvome o smiselnosti priključevanja na distribucijske sisteme. Istočasno se pojavlja dvom o zanesljivosti oskrbe z zemeljskim plinom, ker se po različnih medijih širi cela vrsta alarmantnih informacij, kako plina ne bo, ko bodo Rusi zaprli pipo. Pri tem se seveda pozablja, da se iz Rusije dobavlja samo del plina, ki ga uporabljajo odjemalci v Evropi in da drugi viri delujejo nemoteno in se jim kapaciteta tudi stalno povečuje. Istočasno se povečujejo tudi cene gradenj, ker si izvajalci že v fazi ponudbe v kalkulirajo vsa tveganja podražitev, kar na koncu vpliva na ekonomiko vlaganj v energetske oskrbo.

”Izzivov je več kot jih prenese odmerjen prostor tega članka”

Sektor za razvoj in investicije je praktično celovito inženiring podjetje v malem – izdajate soglasja, imate kataster, izdelujete projektne rešitve, že nekaj časa ste nosilci licence za upravljanje dronov. Razen izvajalcev za gradnjo poskrbite za vse predhodne faze ... Zanima me, ali je to zato, ker so naša omrežja daljinskega ogrevanja in zemeljskega plina tako razvejana? Ali so vaše službe angažirane tudi pri drugih projektih oz. gradnjah – ali na tujih omrežjih?

Celovitost usposobljenosti za gradnje je naša prednost, ne samo finančno, ampak tudi na nivoju odzivnosti. Po mojem mnenju je, poleg strokovnosti na področju, ki ga obvladujemo, to naša glavna prednost. Zato lahko, kljub vsem zakonskim in administrativno birokratskim oviram, nepričakovane situacije rešimo brez večjih odstopanj od pričakovanih lastnika, odjemalca ali drugega udeleženca urejanja prostora. Seveda poleg izvajanja lastnih investicij izvajamo tudi izvajalski in storitveni

inženiring tujim naročnikom, izdelujemo projektno dokumentacijo, geodetske storitve in snemanje ali skeniranje terena z brezpilotnim letalnikom. Ne nepomembna vloga je tukaj tudi vloga Službe razvoja in soglasij, ki skrbi za načrtovanje posegov v prostor in za red in disciplino pri priključevanju in spremembah že priključnih stavb na distribucijske sisteme Energetike Ljubljana.

Ogrevalna sezona se je zaključila – poletje pa je vedno čas priprave na naslednjo ogrevalno sezono.

Ja, to je tisti čas, ko se pri nas aktivnosti intenzivirajo do skrajne meje še obvladljivega in kar je v obratnem sorazmerju z razpoložljivimi viri in časovnim oknom. Kljub temu, da zaradi odsotnosti »klasičnih zim« gradbena sezona praktično traja celo leto, so še vedno glavne gradnje na vročevodnem omrežju in pri obnovah plinovodnega omrežja izvedene med aprilom in sredino novembra. Ostali meseci so rezervirani za gradnje, ki ne zahtevajo daljših prekinitev oskrbe ter seveda izdelavi in pripravi investicijsko tehnične dokumentacije.

Kaj si lahko obetajo prebivalci Ljubljane in drugih območij, kjer imamo omrežja, z vidika gradnje in obnov?

Prebivalci si lahko obetajo, da bo Energetika Ljubljana izvedla vse tiste gradnje, ki so dogovorjene z lokalnimi skupnostmi in posamezniki. V vsej zgodovini Sektorja za investicije in razvoj bi težko našli primer, ko je bila gradnja dogovorjena, pa ni bila izvedena zaradi razlogov na strani Energetike Ljubljana. Tukaj se zavedamo svoje odgovornosti do okolja, v katerem poslujemo, in blagovne znamke Energetika Ljubljana.

V Grosuplju smo nazadnje dokončali obsežno plinifikacijo območja. Je še kaj novega tam?

Na območju Grosuplja imamo smelega načrta za širitev omrežja. Je pa trenutna situacija na področju oskrbe z zemeljskim plinom povzročila pri lastnikih stavb in tehnoloških uporabnikih percepcijo o visokem tveganju pri oskrbi s plinom in posledično rahlo upočasnila realizacijo gradenj. Zato je potrebno veliko več truda pri pridobivanju novega odjema, kot je bilo to potrebno pred aktualno krizo.

Pri delu vašega sektorja je veliko izzivov, verjetno je prvi ureditev dokumentacije za gradnjo, potem roki ... Kaj še predstavlja izziv za dokončanje projekta?

Izzivov je več kot jih prenese odmerjen prostor tega članka. Predvidljivosti so bolj naključje kot pravilo. To je trenutna situacija pri gradnjah in obnovah distribucijskih sistemov. V osnovi pravila za izvedbo investicij veljajo,

Realizacija investicij je bila v letu 2021 kar 163-odstotna glede na potrjen investicijski plan.

v praksi pa je vse skupaj zelo nepredvidljivo in ni dovolj samo strokovna usposobljenost, potrebno je tudi nekaj sreče in urgenc v postopkih, ki bi v urejeni družbi, v kakršni smo prepričani, da živimo, morali potekati tekoče in v zakonodajnih rokih.

Z vidika gradenj in obnov: kakšna je bila realizacija lani, kaj si obetate konec letošnjega leta?

Realizacija investicij v letu 2021 je bila 163-odstotna glede na potrjen investicijski plan. Istočasno je bilo v letu 2021 plinovodno omrežje dograjeno za rekordnih 36,5 km. Tudi za letos načrtujemo realizacijo plana, ki bo presegla 100 %. Pri tem je pomembno to, kar sem omenil že pred tem. Zaradi razmer na trgu se je začelo dogajati, da od načrtovane investicije (gradnje) odstopimo, ker enostavno ni kritične mase potenciala za priključitev in odjem ali ker sočasna gradnja ni bila pričeta. Vendar s postavljeno organizacijo v Sektorju, v planskem letu pričnemo in zaključimo gradnje, ki niso bile načrtovane, so pa bile povzročene ali s strani lokalnih skupnosti, zasebnih investitorjev v novih območjih urejanja ali na pobudo lastnikov stavb območja, ki s strani Energetika Ljubljana pred tem ni bilo prepoznano kot perspektivno. S temi »ad hoc« investicijami ne samo, da pokrijemo izpad nerealiziranih investicij po planu, ampak poskrbimo za realizacijo investicijskih vlaganj močno nad načrtovano vrednostjo.

Hvala, ker ste si kljub zasedenosti v tem času vzeli čas za predstavitev dela in načrtovanih poletnih aktivnosti – vam in vašemu sektorju pa želimo uspešno izvedbo projektov!

Spremembe zakonodaje

IRENA DEBELJAK

Letošnjo pomlad je bilo za našo družbo sprejetih kar nekaj pomembnih novih zakonov in uredb, ki bodo v prihodnosti vplivale na naše delovanje. Od 13. aprila letos dalje velja nov Zakon o varstvu okolja (ZVO-2). Prinaša več sprememb, vključno z ostrejšimi roki, določenimi v prehodnih določbah. Prehodni roki so zelo kratki. Nekateri ukrepi prinašajo dodatne stroške in odgovornosti. Od 28. maja letos velja tudi posodobljena Uredba o vrsti dejavnosti in napravah, ki povzročajo industrijske emisije. Spremembe zakonodaje narekujejo, poleg seveda drugih del in pozivov MOP, vroče poletje - stresno in delovno, saj bomo morali pravočasno pripraviti obsežno zahtevano dokumentacijo za oddajo vlog, ki nam bodo omogočile nadaljnje obratovanje. Samo en poziv za dopolnitev vloge za spremembo IED dovoljenja za enoto TOŠ in kratek rok - 15 dni, v katerega se štejejo tudi vikendi in prazniki, pa temu dvigajo adrenalin na peto potenco. Vse te spremembe ležernega poletja ne bodo dovolile tudi sodelavcem, saj so vsebine vlog tehnične narave in marsikatero vsebino zahtevajo aktivno vključitev sodelavcev. doseči vse zadane naloge in cilje.

Uskladitev z BAT zaključki o velikih kurilnih napravah

Eden od rokov, ki izhaja iz ZVO-2, je 13. avgust 2022, do katerega bomo morali posredovati, kako so naše naprave usklajene z BAT zaključki za velike kurilne naprave. Navodila, kaj vse moramo pripraviti, je MOP pripravil novembra 2021 in bomo morali pripraviti različno dokumentacijo, ki bo vsebovala tudi obe novi napravi PT TOŠ in PPE-TOL ter vse spremembe, ki smo jih že prijavi. Ključna novost ZVO-2 je tudi to, da prijave nameravane spremembe v obratovanju naprav ni treba več podajati. Podati pa moramo vlogo.

Predložitev izhodiščnega poročila

Priložiti moramo oceno možnosti onesnaževanja tal in podzemne vode ali izhodiščno poročilo, najkasneje do 28. novembra 2022, in sicer za obe napravi, enote TOŠ in enote TE-TOL.

Zavarovanje odgovornosti za nastanek okoljske škode

Kritje je namenjeno kritju stroškov analiziranja in spremljanja emisije onesnaževal v okolje in čiščenja onesnaženega dela okolja in zakoniti obdelavi odpadkov. Ker imamo v obratovanju naprave, ki povzročajo industrijske emisije, za katere je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje, moramo kot povzročitelj obremenitve predložiti pristojnemu inšpektorju na njegovo zahtevo dokazilo o

zavarovanju svoje odgovornosti za nastanek okoljske škode zaradi povzročitve nenadnega onesnaženja. Rok za ureditev zavarovanja je 18 mesecev od veljavnosti ZVO-2, torej do 15. oktobra 2023.

Primerjava med ZVO-1 in ZVO-2 - modro obarvane so spremembe:

ZVO-1	ZVO-2
199 ČLENOV, XII POGlavIJ	321 ČLENOV, XVI POGlavIJ
I. TEMELJNE DOLOČBE	I. TEMELJNE DOLOČBE
II. UKREPI VARSTVA OKOLJA	II. UKREPI VARSTVA OKOLJA
III. PROGRAMI IN NAČRTI NA PODROČJU VARSTVA OKOLJA	III. PROGRAMI IN NAČRTI NA PODROČJU VARSTVA OKOLJA
IV. POSEGI V OKOLJE	IV. POSEGI V OKOLJE
V. SPREMLJANJE STANJA OKOLJA IN INFORMACIJE O OKOLJU	V. PODNEBNE SPREMEMBE
VI. EKONOMSKI IN FINANČNI INSTRUMENTI VARSTVA OKOLJA	VI. SPREMLJANJE STANJA OKOLJA IN INFORMACIJE O OKOLJU
VII. OBVEZNE GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE VARSTVA OKOLJA	VII. ODGOVORNOST ZA PREPREČEVANJE IN SANACIJO OKOLJSKE ŠKODE
VIII. ORGANIZACIJE NA PODROČJU VARSTVA OKOLJA	VIII. EKONOMSKI IN FINANČNI INSTRUMENTI VARSTVA OKOLJA
IX. NADZOR	IX. PRAVICA DO ZDRAVEGA ŽIVLJENJSKEGA OKOLJA IN NJENO PRAVNO VARSTVO

ZVO-1	ZVO-2
X. KAZENSKÉ DOLOČBE	X. OBVEZNE GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE VARSTVA OKOLJA
XI. POSEBNE DOLOČBE	XI. ORGANIZACIJE NA PODROČJU VARSTVA OKOLJA
XII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE	XII. USPOSABLJANJE
	XIII. NADZOR
	XIV. POSEBNE DOLOČBE
	XV. KAZENSKÉ DOLOČBE
	XVI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Uredba o opravljanju obvezne gospodarske javne službe sežiganja komunalnih odpadkov

Vlada je 13. maja 2022 sprejela tudi Uredbo o opravljanju obvezne gospodarske javne službe sežiganja komunalnih odpadkov. Uredba določa način opravljanja službe sežiganja komunalnih odpadkov, pogoje za zagotavljanje in uporabo storitev javne službe ter pravice in obveznosti uporabnikov.

ZVO-2 še vedno tako kot ZVO-1 določa, da sežiganje nekaterih vrst komunalnih odpadkov sodi med obvezne gospodarske javne službe varstva okolja.

Ta uredba je tudi koncesijski akt, ki predvideva podelitev koncesije za opravljanje državne javne službe za obdobje 30 let. O osnutku Uredbe smo pisali v 72. številki Megavat, kjer smo zaključili s stavkom, da bo moral morebitni koncesionar ugrizniti v kisló jabolko, kajti časa za pripravo zahtevne in

obširne projektne dokumentacije ni veliko. In res, aktivno pripravljamo idejni projekt, kjer bodo razčlenjeni vsi snovni tokovi, tako na vhodu kot na izhodu. Kar je ključno izpostaviti, je cilj doseganja najnižjih BAT vrednosti, najboljša razpoložljiva tehnika za povečanje učinkovitosti objekta za energijsko izrabo komunalnih odpadkov - torej čim manjša poraba gorljivih komunalnih odpadkov in čim večja proizvodnja toplote in električne energije ter s tem čim manjša količina izpustov, ob tem pa tudi doseganje vseh ostalih ravni emisij povezanih z BAT zaključki za sežiganje odpadkov. Pri tem se bo upoštevala spodnja meja razpona ravni emisij. Na tem mestu velja omeniti tudi javne pomisleke, podane s strani Zdravniške zbornice, in sicer da Uredba ne zahteva (celovite) presoje vplivov na okolje, kar pa ne drži.

MEGAVAT

Slovo od dr. Metke Gorišek, naše nekdanje sodelavke in državne sekretarke na MOP

Način priprave sprememb predpisov na področju ravnanja z odpadki in Uredbe o opravljanju obvezne gospodarske javne službe sežiganja komunalnih odpadkov je bil voden v sodelovanju z javnostjo. Skrben nadzor nad njeno vsebino s ciljem zagotavljanja pravic javnosti do čistega okolja in s tem varovanja zdravja ter s ciljem izogniti se okoljsko nesprejemljivemu in finančno obremenjenemu čezmejnemu premeščanju odpadkov je na ministrstvu vodila naša bivša sodelavka, dr. Metka Gorišek, do letošnje menjave vlade pa državna sekretarka na Ministrstvu za okolje in prostor. V maju nas je presunila novica, da nas je za večno zapustila. Za mavrico je odneslo tudi njene sanje in načrte, skrb za okolje ter dolgoročne rešitve okoljskih težav ali dilem, saj kljub rigidnosti sistemov ali celo uporabi nasprotnikov ni nikoli obupala in je vztrajala pri svojem prepričanju, da se vedno da kaj storiti in izboljšati. Kot je poudaril tudi naš direktor, Samo Lozej, je bila dr. Metka Gorišek vedno podpornica in prava borka za dobre projekte, ki so naši državi prinašali čistejšo prihodnost. In da je delovala tudi takrat, ko so vsi obmolknili in se ustavili, preprosto zato, ker je bila načelna in ker je bila »mož beseda«, kot se je izrazil.

Delovanje laboratorija za merilno tehniko

TADEJ KALUŽA

Glavni nalogi Službe laboratorij za merilno tehniko sta overjanje plinomerov in korektorjev volumna za potrebe Energetike Ljubljana in zunanjih naročnikov ter izvajanje redne menjave.

Na začetku vsakega leta tako pripravimo letni plan, ki ga skušamo v največji meri tudi realizirati.

Opravljenost dela glede na plan

Leto 2021 je bilo zadnje leto, na katerega je še vplivala sprememba zakonodaje glede podaljšanja overitvenih period plinomerov, kar smo v preteklih letih reševali z izvajanjem predčasnih menjav. Tako je bilo v letu 2021 potrebno zamenjati zgolj 27 korektorjev volumna in 544 plinomerov. Do konca leta so bili uspešno zamenjani vsi predvideni korektorji in 516 plinomerov, ki bi jim overitev potekla konec leta 2021. Poleg tega so bile izvedene še 104 menjave plinomerov z že potečeno overitvijo in 5.824 predčasni menjav.

Konec leta 2021 je tako na terenu ostalo ne zamenjanih še 238 plinomerov, od tega 28 takih, ki jim je overitev potekla konec leta 2021.

Vsi odjemalci, katerim plinomera zaradi nedostopnosti nismo uspeli zamenjati, so bili o potrebni menjavi večkrat obveščeni preko priporočene pošte s povratnico in/ali po obi-

čajni pošti, vendar njihovega odziva nismo prejeli. Plinomere bomo skušali zamenjati v letošnjem letu, do takrat pa se njihova (morebiti) sporočena stanja ne smejo uporabljati v obračunske namene.

Slika: Število vseh vgrajenih meril na terenu konec leta 2021 in meril s potečeno overitvijo

Zaradi različnih razlogov, kot so nedoseganje zakonsko določenih največjih dopustnih pogreškov, mehanskih poškodb ohišja in predvsem starejših izvedb plinomerov, ki ne omogočajo vgradnje dajalnika impulzov, je bilo iz uporabe izločenih 1.276 plinomerov. Zamenjanih je bilo tudi 327 regulatorjev tlaka.

Za zunanje naročnike je bilo overjenih 2.187 plinomerov in 58 korektorjev volumna, za lastne potrebe pa 6.057 plinomerov in 33 korektorjev.

Skupno število vseh izvedenih overitev je tako znašalo 8.335.

Umerjanje merilne opreme

Vse predvidene kalibracije etalonske opreme na merilnih linijah so bile opravljene skladno s planom za leto 2021, pri čemer smo preventivno dodatno izvedli še umerjanje vseh tlačnih zaznaval na merilni liniji z etalonskim plinomerom. Na tej liniji je bila izvedena tudi primerjava med programsko korigiranimi vrednostmi in nastavljenimi referenčnimi vrednostmi.

Dodatna etalonska oprema ni bila nabavljena.

Posodobitev merilne linije z etalonskim plinomerom in nadgradnja programske opreme s programom PS8, ki je bila predvidena v letu 2021, zaradi covida-19 ni bila izvedena.

Posodobitev in nadgradnja sta prestavljeni na letošnje leto.

Nadzori

S strani Urada RS za meroslovje je bil 14. julija 2021 opravljen sistemski nadzorni obisk. Prejeli smo dva korektivna ukrepa, ki sta bila odpravljena v predvidenem roku.

Ponovno ocenjevanje s strani Slovenske akreditacije je bilo izvedeno 19., 22., in 23. novembra 2021. Skladno z dogovorom je bilo prvi dan izvedeno ocenjevanje s strani strokovnega presojevalca na lokaciji Verovškova 70, preostala dva dni pa na Verovškovi 62, s strani vodilnega ocenjevalca. Podeljenih nam je bilo 9 korektivnih ukrepov, od tega le eden s strani strokovnega ocenjevalca. Vsi ukrepi so bili odpravljeni predčasno.

Služba LMT je v preteklem letu delovala stabilno, dosegla planirane cilje in leto končala s pozitivnim izkazom poslovanja.

MEGAT

Vrsta naprave	Velikost	Število	Pretečeni	
Elektronski korektor		162	0	
Mehovni plinomer	G4	56.103	234	
	G6	527	4	
	G10	306	0	
	G40	37	0	
	G16	206	0	
	G25	163	0	
	G65	1	0	
Rotacijski plinomer		1	0	
	G25	19	0	
	G40	42	0	
	G65	76	0	
	G160	8	0	
Turbinski plinomer	G100	16	0	
	G650	1	0	
	G65	4	0	
	G160	18	0	
	G250	14	0	
	G400	5	0	
		G100	8	0
		57.717	238	

Število vseh vgrajenih meril na terenu konec leta 2021 in meril s potečeno overitvijo

	Plan 2021 (kos)	Izvedeno (kos)	Realizacija
Redna menjava merilne opreme	korektorji: 27 plinomeri: 544	27 516	100% 95%
Predčasne in izredne menjave	5.500	5.824 + 3	106 %
Pretečena overitev	/	104	
Menjave (skupaj)	6.071	6.474	107,00%
Overitve merilne opreme (Energetika Ljubljana)	6.200	6090	98 %
Overitve merilne opreme (tuja naročila)	800	2.245	281 %

Tabela: Obseg opravljenega dela glede na plan

Nov trend v prestižnih stanovanjskih enotah – stanovanjska toplotna postaja

PRIMOŽ MATIČIČ

Tudi pri zagotavljanju oskrbe odjemalcev s toploto se stalno dogaja razvoj in nadgradnja opreme za prenos toplote iz omrežja na interne instalacije odjemalca. Seveda ta oprema ni tako na »očeh« in v osebni uporabi, kot so na primer mobilni telefoni ali avtomobili, zato je velikokrat nerazumljena in neprepoznavna, včasih pa v uporabnikovih očeh tudi »ne bodi ga treba«, saj je skrita v objektu in se z njo ne da postavljati pred prijatelji ali sosedi. Seveda pa je nujno potrebna za zagotavljanje ustreznega ugodja v prostoru ali pri pripravi sanitarne tople vode, neobhodno pa je potrebno tudi njeno vzdrževanje in obnavljanje.

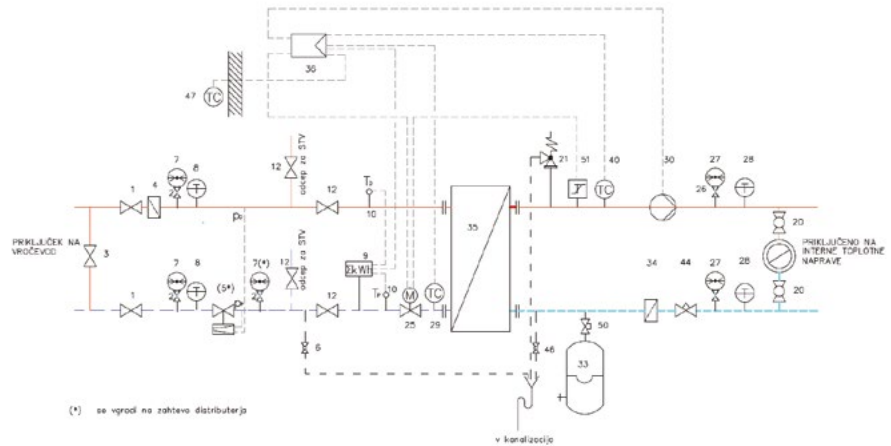
V zadnjem obdobju je pri gradnji prestižnejših večstanovanjskih objektov trend vgradnje stanovanjskih toplotnih postaj. Pri klasični izvedbi je veljalo, da je toplotna postaja vezni člen med distribucijskim omrežjem in internimi instalacijami celotne stavbe in se ugodje v prostoru uravnava z nastavitvami temperaturnih krivulj na krmilniku toplotne postaje za celoten objekt, za posamezne prostore pa se uravnava temperatura s termostatskimi ventili na radiatorjih.

Pri stanovanjskih toplotnih postajah pa je med toplotno postajo in radiatorjem oziroma porabnikom toplote za vsako stanovanje nameščen še en sklop naprav, ki uravnavajo dobavo toplote za posamezno stanovanje neodvisno od preostalih stanovanjskih enot v objektu. Da pa se zagotovi dovolj toplote za vsa stanovanja v vsakem trenutku, je na sekundarni strani toplotne postaje vgrajen tudi hranilnik toplote, ki je izbran na osnovi sočasnosti uporabe in zmanjšuje potrebno moč prenosnika toplote.

Vgradnja stanovanjskih toplotnih postaj ima tako svoje prednosti kot slabosti, kaj pa uporabniku oziroma investitorju pretehta, se mora odločiti sam.

Prednosti:

- uporabnik sam prilagaja način gretja v stanovanju (npr. temperaturo prostorov, neodvisno nastavljanje urnikov redukcij ogrevanja, neodvisno nastavljanje temperature sanitarne tople vode, ...);
- STV se lahko pripravlja neposredno ob

Shema klasične indirektno toplotne postaje

potrošniku, ni cirkulacijskih izgub, praktično zanemarljiva je možnost pojavljanja legionele;

- možnost izvedbe nizkotemperaturnega talnega ogrevanja stanovanja;
- merjenje porabe posameznega stanovanja z internim merilnikom toplote in vodomerom;
- manjši vpliv na jutranje konice omrežja (hranilnik in različne nastavitve redukcij po stanovanjih).

Slabosti:

- višja investicija;
- v vsakem stanovanju je vgrajen dodaten, dokaj zapleten sklop naprav, ki potrebuje vzdrževanje in servis;
- vgrajen je dodaten cirkulacijski krog s hranilnikom na sekundarju, ki potrebuje vzdrževanje in servis;
- vzdrževanje internih instalacij s stanovanjsko postajo lahko izvaja le strokovno usposobljeno osebje, medtem ko je pri klasičnih izvedbah z radiatorji vzdrževanje internih instalacij lahko opravljal kar hišnik;
- zaradi vgrajenega hranilnika ni možno izkoristiti celotnega potenciala pohlajevanja, kar slabša učinkovitost sistema.

Možnosti izvedbe stanovanjskih toplotnih postaj so različne, od izvedbe samo za ogrevanje, kombinacijo ogrevanja in pripravo sanitarne tople vode, lahko pa tudi za kombinacijo ogrevanja in hlajenja, vendar je v tem primeru potrebno imeti tudi vir hladu.

Najbolj običajni sestavni deli stanovanjskih toplotnih postaj so prenosnik toplote za pretočno pripravo STV, ventil za regulacijo temperature STV, conski ventil ogrevanja s pogonom, obtočna črpalka mešalnega kroga talnega ogrevanja, termostatski ventil mešalnega kroga talnega ogrevanja, poletni bypass, čistilni kos, interni toplotni števec, vodomer. Cirkulacijska črpalka STV, raztezna posoda in varnostni ventil, pa se vgrajuje po potrebi.

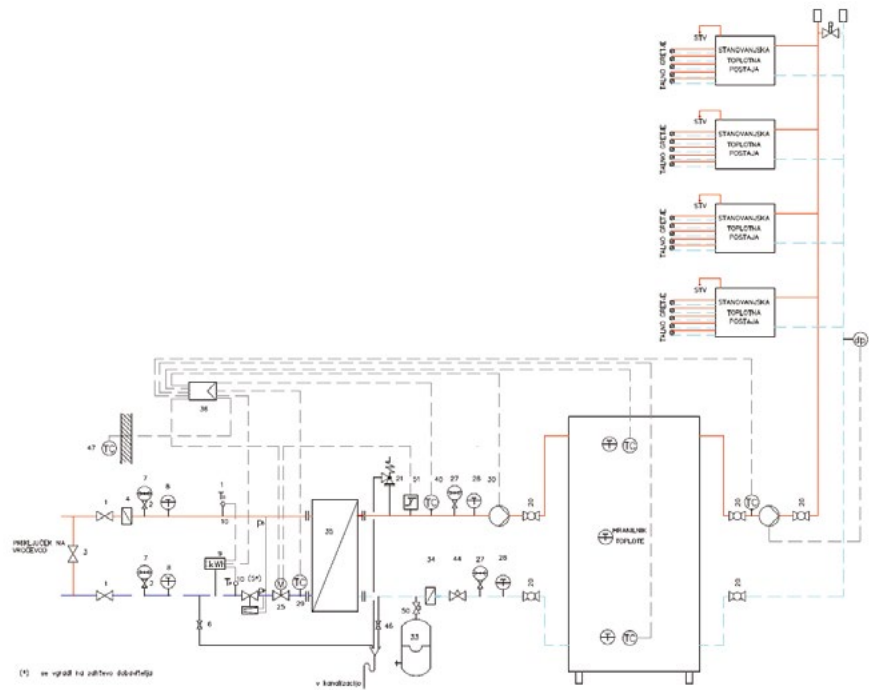
Navadno je ogrevanje stanovanja izvedeno direktno, kar pomeni, da v stanovanjski toplotni postaji ni vgrajenega prenosnika toplote za ogrevanje, temveč je vgrajen le conski ventil, obtočna črpalka, regulator temperature ogrevne vode in glede na zadnje trende tudi razdelilec za nizkotemperaturno talno ogrevanje, kjer se z elektro pogoni uravnava temperatura prostorov z uravnavanjem pretoka posameznega kroga glede na nastavljeno temperaturo termostатов po prostorih.

Sanitarna topla voda se v tem primeru pripravlja lokalno, kar pomeni neposredno v ali ob stanovanju. Če je le možno, se pri pripravi STV izognemo cirkulaciji, saj povzročata sorazmeroma velike cirkulacijske izgube. Pri tem pa je treba upoštevati kar nekaj zahtev, da bo oskrba s STV tudi udobna. Po standardih DVGW W551 in DIN 1988 se upošteva, da če je od pretočnega grelnika do potrošnika manj kot 3 litre vode, potem ukrepi oziroma cirkulacija niso potrebni. Zato je stanovanjsko toplotno postajo potrebno locirati čim bližje porabnikom (kuhinja in kopalnica), pri

oddaljeni kopalnici od kuhinje pa naj se locira v sredino, po možnosti, da bo do vsakega potrošnika manj kot 3 litre vode v instalaciji. Toplo dovodno vejo v obdobju izven ogrevanja zagotavlja bypass z minimalnim pretokom med dovodom in povratkom. V kolikor ne moremo zadostiti tem pogojem, je za zagotovitev takojšnje tople vode na pipi potrebno izvesti cirkulacijo, kar za sabo potegne tudi vgradnjo razteznostne posode in cirkulacijske črpalke. Seveda ima vgradnja v samo stanovanje tudi nekaj slabosti, saj je v tem primeru za odčitavanje internih merilnikov in servis potreben vstop v stanovanje.

Glede na to, da je stanovanjska postaja sklop naprav podobnih klasični toplotni postaji, je potrebno tudi njeno vzdrževanje in po potrebi zamenjava okvarjenih delov. V primeru odkrivanja vzrokov nedelovanja v sistemih s stanovanjskimi toplotnimi postajami je potrebno prvo preveriti vir toplote, ki v tem primeru poleg toplotne postaje obsega tudi sekundarni krog s hranilnikom toplote in obtočno črpalko. Šele ko se izkaže, da s tem delom ni nič narobe, se pristopi k pregledu stanovanjske toplotne postaje. Najprej se izvede vizualni pregled, nato pa se pristopi k preveritvi delovanja posameznih elementov in lociranja okvare. Preveri se odpiranje conskega ventila, delovanje obtočne črpalke, višina nastavljene temperature mešalnega kroga, odpiranje pogonov zank talnega ogrevanja, odpiranje regulacijskega ventila na prenosnik toplote za pripravo STV, temperaturo nastavljen na termostatu, pretok STV, stanje prenosnika toplote, preveritev in čiščenje čistilnih kosov, električne povezave, nastavitve na stenskem upravljalniku itd.. Pri odkrivanju vzrokov nedelovanja nam je lahko v veliko pomoč tudi interni merilnik toplote, saj na njem lahko opazujemo tako pretoke, kot temperature.

Sedaj se s temi rešitvami že srečujemo v praksi. Energetika Ljubljana ima sicer dolgotletne izkušnje in prakso z vzdrževanjem klasičnih toplotnih postaj. So se pa pričela tudi povpraševanja po vzdrževanju in poseganju v stanovanjsko toplotno postajo, saj na trgu

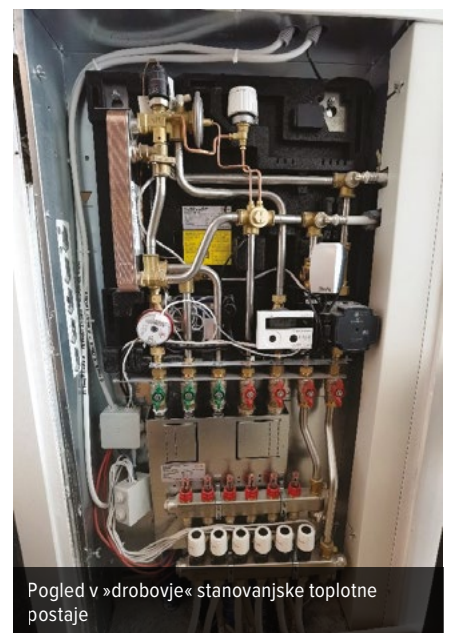
Shema indirektno toplotne postaje s hranilnikom za stanovanjske toplotne postaje

ni tovrstne ponudbe. Zato smo v februarju 2022 izvedli izobraževanje za sodelavce Službe za vzdrževanje toplotnih postaj in omrežja pri proizvajalcu stanovanjskih toplotnih postaj. Prav tako smo tudi že sklenili prve pogodbe, ki poleg vzdrževanja toplotne postaje vključujejo tudi odziv na posege in odpravo okvar v stanovanjskih toplotnih postajah po naročilu posameznega odjemalca. S tem smo se še dodatno približali stranki in vzdrževanju do t.i. radiatorja, s hitro pomočjo in rešitvijo težave, ki se in se bodo tudi v bodoče pri obratovanju vedno pojavljale. To vse skupaj pa tudi povečuje zadovoljstvo in zaupanje naših strank tako v sistem daljinskega ogrevanja kot v Energetiko Ljubljana, saj so naši odjemalci lahko mirni, da jih v nobenem primeru ne bomo pustili »na hladnem«.

MEGA VAT

Stanovanjska toplotna postaja vgrajena v omarici za posamezno stanovanje

Pogled v »drobovje« stanovanjske toplotne postaje

Skupna toplotna postaja s hranilnikom na sekundarnem krogu v kleti objekta

Epidemija nas je zaznamovala tudi na področju oskrbe uporabnikov

SARA SAVŠEK

Poleg dejstva, da je naše delovanje zaradi epidemije potekalo okrnjeno, naš stik z odjemalci ni bil čisto nič manjši. Z njimi smo bili v stiku prek spleta, v Sprejemni pisarni in Klicnem centru, kjer so se dnevno zanimali za naše storitve in ponudbo. Ali jih je v času epidemije zanimalo kaj drugega, kot običajno?

Število spletnih povpraševanj narašča

Zaradi epidemije se je povečalo število spletnih povpraševanj, saj ljudje niso zapuščali varnih zavetij svojih domov in so zadeve želeli urejati prek spleta. V času epidemije se je tako uporabljalo oddaljeno podpisovanje pogodb, ki so jih odjemalci sklepali z nami, kar se je izkazalo za uspešno, tudi po koncu epidemije. Od septembra 2020, ko je bil posodobljen spletni obrazec za povpraševanja, do decembra 2020 smo prejeli 347 spletnih povpraševanj, največ zanimanja je bilo za storitev e-račun, sledi zanimanje za priklop na plinovodno omrežje, brezplačno svetovanje in sprememba osebnih podatkov. Leta 2021 smo prejeli 1.844 povpraševanj, tokrat je bila na prvem mestu priključitev na plinovodno omrežje, sledilo je povpraševanje za Enakomerni mesečni obrok, e-račun in trajnik, obiskovalce spletne strani je zanimal tudi informativni izračun ob menjavi dobavitelja električne energije in/ali zemeljskega plina, ponovno pa je bilo tudi veliko, kar 160, povpraševanj za brezplačno svetovanje. Trend tovrstne komunikacije odjemalcev z nami se nadaljuje tudi v letu 2022.

Spremembe so bile vidne tudi v Klicnem centru in Sprejemni pisarni

Sodelavci v Klicnem centru in Sprejemni pisarni so ugotovili, da so v času epidemije prejeli manj telefonskih klicev, tudi za sporočanje števnih stanj, in da se je povečalo število oddanih števnih stanj prek odzivnika, SMS sporočil in portala Moj račun.

Leta 2019 so sodelavci sprejeli skupno 31.218 telefonskih klicev, leta 2020 28.804 in leta 2021 28.863. Glede na dejstvo, da se je marca 2020 začela epidemija, bi sicer pričakovali, da se bo skupno letno število klicev zvišalo. Če pa med seboj primerjamo posa-

mezne mesečne podatke, pa ugotovimo, da se je število klicev meseca marca 2020, to je na začetku epidemije, v primerjavi z marcem iz leta 2019 znižalo (z 2.839 na 2.493 klicev), marca leta 2021 pa se je že malo zvišalo (2.639 klicev), medtem ko se je število klicev marca letos v primerjavi s preteklimi tremi marci bistveno povišalo, in sicer smo prejeli kar 3.343 klicev. Ključen razlog gre pripisati spremembam cenikov.

V številu sporočenih števnih stanj nekoliko izstopa leto 2019, ko je bilo v celem letu sprejetih 170.156 stanj, leta 2020 197.918 in leta 2021 198.634 stanj. Največ števnih stanj smo prejeli preko spletnega portala Moj račun, sledila so števnica stanja, prejeta preko odzivnika, najmanj pa je bilo prejetih števnih stanj prek SMS sporočil. Števnica stanja, prejeta prek klicev, niso bila vključena v te podatke.

Sicer pa sodelavci v Klicnem centru in Sprejemni pisarni ne beležijo kakšnih posebnih ali neobičajnih vprašanj, največ zanimanja je za spremembe osebnih podatkov, spremembe lastništva in prejemanje informacij o naših storitvah, kar je bilo enako pred epidemijo, med njo in po njej.

Stik z odjemalci so imeli tudi naši odčitovalci

Na vrhuncu epidemije naši odčitovalci niso hodili na teren in niso popisovali števnih stanj, ko pa je bilo to dovoljeno, so imeli oni največ osebnega stika z našimi odjemalci. Opazili so, da so se odjemalci bolj zadrževali doma, z veliko previdnostjo so jih spuščali v stanovanja oziroma jim tega nekateri tudi

niso dovolili. Odjemalci so postali bolj pozorni tako na higienske ukrepe kot tudi na to, da ne spuščajo več vsakogar v svoje prostore in se mora le-ta predhodno identificirati.

Kaj nas čaka v prihodnje?

Epidemija se je končala in mislili smo, da se bodo naša življenja vrnila v normalo, ki nas je spremljala pred epidemijo. Zaradi vseh geopolitičnih razmer pa temu ni tako. Pred nami je obdobje, katerega zahtevnost se je začela kazati v drugi polovici leta 2021, saj so cene energentov na svetovnih trgih precej poskočile, dodatno breme pa so povzročale tudi višje cene emisijskih kuponov.

Pred nami je veliko trdega dela, da bomo lahko zadovoljili potrebe in pričakovanja naših odjemalcev. Zahtevno obdobje se bo, kot kaže, nadaljevalo še nekaj časa, zato je naša dodatna skrb odkrita in korektna komunikacija z odjemalci. Višje cene energentov so dejstvo, zato je pomembno, da naše uporabnike ponovno in morda še bolj spodbujamo k racionalni in učinkoviti rabi energije in jih s tovrstnimi nasveti in vsebinami tudi seznanjamo.

MEGAT

V času epidemije se je povečalo število spletnih povpraševanj

■ SLUŽBENI INTERVJU

Sergeja Gorenjec Očko

»Obravnavajmo uporabnika kot bi si sami želeli biti obravnavani«

POGOVARJALA SEM SE RECHELLE NARAT

Točno 20 let je minilo od vzpostavitve Klicnega centra Energetike Ljubljana, kot se je takrat imenoval. Ideja o tem, da bi v javnem podjetju omogočili brezplačen klic ter servis s popolnimi informacijami svojim odjemalcem, je bila za takratne čase kar napredna. Ampak volja je bila – in kjer je volja, tam je pot. Vzpostavitev Klicnega centra je bila tako s tehničnega kot tudi z organizacijskega vidika izziv, ki pa se ga v Energetiki Ljubljana niso ustrašili, tudi prvi vodja službe Mihael Kuzmič, ki danes vodi Službo kataster, ne. Za njim je vodenje Klicnega centra prevzela Saša Krebs, ki pa je štafeto predala naši tokratni sogovornici v letu 2019, sam Klicni center pa se je v teh letih oblikoval v pravo informacijsko središče za uporabnike.

Sergeja Gorenjec Očko deluje umirjeno in prijazno, to pa je pravi ključ do srca naših uporabnikov. Zna se postaviti v kožo drugega, tudi to je bistveno pri komunikaciji z ljudmi. Poleg strokovnega in tehničnega znanja pa poseduje tudi predanost do dela in timski duh, kar se dopolnjuje tudi z vrednotami njenih sodelavcev, kot boste razbrali iz zanimivega pogovora z njo ... To pa je ključ do uspeha in zadovoljnega uporabnika.

Sergeja, vaša služba v žargonu še vedno poimenujemo Klicni center. Ampak v Energetiki Ljubljana je bilo tako zgolj na začetku. Vaša služba je zdaj pravzaprav centralna pisarna za uporabnike, bi lahko tako rekli? Kaj vse počnete, razen da odgovarjate na klice strank?

Res je. Naša služba, ki je del Sektorja za trženje, je mnogo več kot le Klicni center. Bolj pravilno bi bilo Kontaktni center, saj stranke preko naše službe stopijo v kontakt s podjetjem (bodisi po telefonu, osebno ali po mailu). Sama rada rečem, da smo »filter«, in večini strank že mi podamo želene informacije, da stranke čim manj obremenjujejo zaledne pisarne s splošnimi informacijami. Poleg odgovarjanja strankam po telefonu, le-te sprejemamo tudi osebno, v sprejemni pisarni, kjer lahko stranke podajo razne vloge, pridobijo informacije glede izdanih računov, prepise računov ipd. Odgovarjamo tudi na e-sporočila, ki jih stranke pošiljajo na naš

Sergeja Gorenjec Očko poudarja, da stranke cenijo, če se jim prisluhne in da so slišane; da so obravnavane kot posameznik, kot oseba in ne kot številka. Da nismo kot roboti do njih. Predvsem pa stranke cenijo pogovor in podajanje informacij na njim razumljiv način.

info e-naslov ali na e-naslov kontaktnega centra. Pogosto v primerih, kjer Energetika niti ni pristojna za neko zadevo, stranke zgolj usmerimo na pravi naslov.

Glede na širok obseg storitev in dejavnosti v podjetju – je morda pri vas tako, da se specializirate za določeno področje (plin, toplota) – ali vsi obvladujete vse?

V kontaktnem centru smo redno zaposleni trije. Vsi v grobem poznamo vsa področja dejavnosti v podjetju, nekatera bolj, nekatera manj. Podrobneje smo seznanjeni s temami, za katere se stranke največ zanimajo, to so npr. razlage računov za energente, razni pogodbeni procesi, npr. spremembe lastnika/plačnika, urejanje trajnika, prepisi računov, sporočanje stanj ipd. Nekatera področja pa ne poznamo »v drobovje«, temveč zgolj osnovno. Za primer: vzdrževanje toplotne postaje ... Redko stranke zanima podrobno pogodba o vzdrževanju toplotne postaje. Takrat stranko predamo sodelavcem s področja vzdrževanja toplotnih postaj in omrežja.

Bistveno, kar bi izpostavila na tem mestu, je sodelovanje in vzajemna pomoč, tako znotraj ekipe nas treh, npr. fanta imata več tehničnega znanja od mene in mi velikokrat pomagata s kakšnimi informacijami glede tega (in obratno), kot sodelovanja kontaktnega centra z zalednimi pisarnami. Zelo sem vesela, da še nisem naletela na »zid« pri nikomer, ne glede na to, na katere sodelavce sem se obrnila. Vedno so mi pomagali z informacijami; če drugače ne, so me usmerili na pravo osebo in se jim ob tej priložnosti še posebej lepo zahvaljujem za to.

Podatki nam veliko povedo že na prvi pogled. Kje vse vodite evidenco oz. statistiko?

Ah, ta statistika. Sama v osnovi res nisem analitik in so zame poročila eno nujno zlo. (smeh). Seveda, pa pri takem delu ne gre brez tega. Pomagam si z različnimi orodji, kot so Sap Contact Center, ki služi za namen spremljanja števila klicev, za merjenje zadovoljstva strank uporabljam storitev InstantFeedback. Za pridobitev števila prejetih

stanj preko različnih kanalov (SMS, odzivnik, portal Moj račun) uporabljam SAP, nepogrešljiv je seveda tudi excel.

V letu 2021 (1. 1. 2021 - 31. 12. 2021) je bila povprečna ocena zadovoljstva strank na SMS anketi kar 4,84 od 5. Rezultat je dober, torej so bile stranke s telefonskim svetovanjem zadovoljne. Poziv za podajo ocene prejmejo le stranke, ki kličejo z mobilnega telefona.

Koliko časa že vodiš Klicni center in kaj je najpomembnejše pri organizaciji te službe? Koliko vas drži ta komunikacijski steber družbe?

V podjetju in na tem delovnem mestu sem zaposlena od decembra 2019 dalje. Ključne lastnosti za to delo, ki bi jih izpostavila, so hitra prilagodljivost spremembam, komunikacija znotraj podjetja z različnimi službami, torej, da smo pravi čas obveščeni o novostih, spremembah. Dobra komunikacija v ekipi, odgovornost in poštenost. Kot omenjeno, v KC redno delamo trije. Ob konicah klicev nam na pomoč priskočijo iz drugih pisarn. Srečo imam, da imam v ekipi dva odlična sodelavca, Marka Lukana in Bojana Prvinška, ki sta odgovorna, poštena in se nanju lahko zanesem. Imamo korekten odnos, se pogovarjamo, skupaj usklajujemo napovedane odsotnosti in se tega držimo. Predvsem si pomagamo in smo en super tim.

Pri delu s strankami se vedno kaj pripeti, kar nas nasmeji ali razjezi. Ljudje smo si pač različni. Bi delila kakšno anekdoto z bralci revije?

Ljudje smo različni in prav je tako. Vsakodnevno delo s strankami je zanimivo, raznoliko, nepredvidljivo in kdaj tudi naporno. Anekdota je bilo že veliko. Na misel mi pride en gospod, ki je kupil stanovanje v Ljubljani. Čez nekaj mesecev je klical v KC, ker ga je zanimalo, zakaj prejema naše račune, kljub temu, da je plinomer odstranjen. Po pregledu podatkov v sistemu sem jaz vztrajala, da plinomer ni odstranjen in, da je pogodba aktivna. On je trdil, da je plinomer odstranjen. Gospod je bil prijazen in sva se dogovorila, da pošlje na mail fotografijo tega plinomera. Na koncu se je izkazalo, da sva imela oba prav, vsak po svoje. Plinomer je bil res fizično odstranjen, prislonek na steno, vendar je to demontažo naredil prejšnji lastnik na svojo odgovornost, kar je v nasprotju s sistemsko obratovalnimi navodili, saj demontaže lahko opravi le operater distribucijskega omrežja.

Vedno je najbolj občutljiv element cena storitve. Kako je sedaj, ko je energetska situacija dodobra stresla cel svet – kako se odzivajo odjemalci?

Rekla bi, da je v zadnjem letu jeza prešla v skrb. Povečanega števila klicev samo zaradi sprememb cene ni. Se mi zdi, da so/ smo se ljudje na spremembe cen, ne samo na energentov, tudi drugega, že kar privadi-

li. Spremembe smo ozavestili. Seveda se vedno najde kdo, ki slabo voljo stresa na nas, vendar je tega glede na število odjemalcev, malo. Bolj jih skrbi naslednja kurilna sezona in kako bodo lahko plačali ogrevanje, posledično že razmišljajo o alternativah.

Zanima me, če sodelujete tudi z drugimi javnimi podjetji – kot mi je znano, je imela samo še VOKA (zdaj VOKA SNAGA) svoj Klicni center?

Konkretnega sodelovanja ni. Sicer so v preteklosti bile ideje o združenem kontaktnem centru Javnega holdinga, vendar je ostalo le pri idejah.

Vsi v podjetju nimamo direktnega opravka z našimi odjemalci. Kaj se pa tebi in tvojim sodelavcem zdi, da bi morali vedeti o njih: kaj jih najbolj zanima, kaj potrebujejo, kaj jim je všeč in kaj jim ni?

Predvsem se moramo vsi zaposleni zavedati, da smo v privatnem življenju vsi nekomu stranka. Torej - obravnavajmo uporabnika kot bi si sami želeli biti obravnavani. Stranke cenijo, da so slišane, da so obravnavane kot posameznik in ne kot številka in predvsem, da nismo roboti. Cenijo pogovor in podajanje informacij na njim razumljiv način. Všeč jim je skrb za uporabnika, da jim gremo naproti, poiščemo informacije, jim pošljemo npr. vloge na e-naslov ali po pošti, ne da jih zgolj obrnemo na splet. Jim vrneemo klic, če smo se tako dogovorili. Pa tudi, da jih obveščamo o novostih, spremembah. Pred dobrim tednom dni smo npr. stranke, ki uporabljajo našo storitev Enakomernega mesečnega obroka (EMO), obvestili in svetovali, da glede na spremembe cen energenta prilagodijo višino mesečnega obroka. Odziv na samo obvestilo je bil pozitiven.

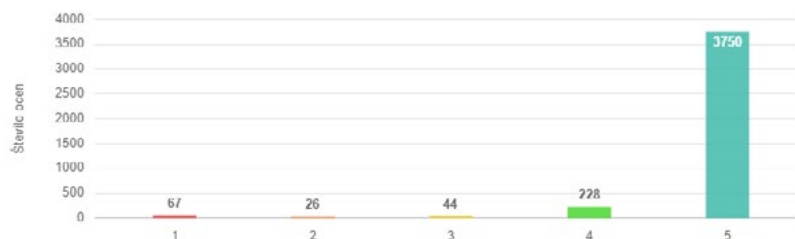
Sergeja, samo en klic neprijetnega sodelavca nam lahko zelo pokvari dan. Kako se v vaši službi soočate s stresom, obremenitvami – znano je, da front pisarne v bankah na primer namenoma organizirajo delo tako, da se sodelavci menjajo, ker bi lahko izgoreli ...

Pri nas rednega menjavanja referentov ne izvajamo. V sprejemni pisarni sva dva, tako da si osebne obiske razdeliva. Je pa dejansko osebne obiske sedaj po Covid situaciji manj, nekje povprečno 3-4 osebe/dan. Od nas ima vsak sedaj že toliko izkušenj, da znamo negativno stranko zaustaviti oz. blokirati. V mislih imam predvsem to, da naredimo »zid« in ne dovolimo, da se nas negativna energija dotakne osebno. V tistem trenutku si vsak lahko vzame odmor, gre na kavo, da se umiri. V prostem času ima pa vsak od nas različne tehnike sproščanja.

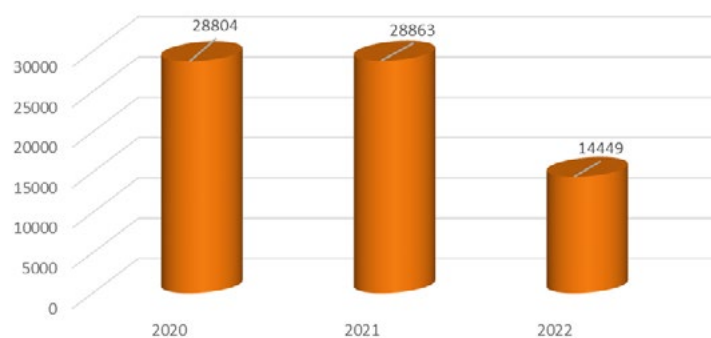
Ob koncu bi želela, da kaj več izvemo tudi o tebi, ne samo o strankah. Kaj počneš, ko nisi na Verovškovi ulici, imaš kakšen hobi, te kaj veseli?

Ja, ko nisem na Verovškovi, sem na prelepem Dolenjskem, od koder se z vlakom dnevno vozim v Ljubljano. Sem mamica 8-letnika, trenutno okupirana s selitvijo v nov dom. Rada pohajkujem. Zanima me veliko različnih stvari, težko bi izpostavila zgolj eno. Mogoče bi omenila naslednji projekt, ki se ga res želim čimprej lotiti in mi veliko pomeni, to je vozilo Alfa Romeo 155. Torej, da jo čimprej ponovno registriram, pridobim certifikat youngtimer vozila in se ob nedeljah zapeljem v njej na kavo. Drugače sem pa uživač, ki mu ni toliko pomembno, kje je, temveč s kom. Predvsem pa mi največ pomeni družba partnerja, družine in dobrih prijateljev.

MEGA AT

Porazdelitev ocen

Število klicev v letu

Kaj pravi raziskava Skriti uporabnik?

NINAMEDIA / DORIS KUKOVIČIČ

Poleg rednih sms anket in panelnih raziskav v Energetiki Ljubljana vsakih nekaj let izvedemo tudi raziskavo Skriti uporabnik, s katero merimo zadovoljstvo skritega uporabnika z odzivom oz. korespondenco naših sodelavcev. Letos smo to raziskavo izvedli med 11. aprilom in 16. majem. Izvajalec raziskave, Ninamedia, je z zaposlenimi vzpostavil 24 telefonskih stikov in 12 stikov preko elektronske pošte.

Raziskava je pokazala, da je ocena zadovoljstva s celotnim razgovorom oziroma korespondenco izredno visoka, saj je bil razgovor kot zadovoljiv ocenjen v vseh primerih. Kot pohvalno skriti uporabnik navaja, da so bili odgovori zaposlenih hitri in korektni ter da je dobil vse potrebne informacije, hkrati pa so bili uslužbenci prijazni.

»Posebno pohvalo zasluži zaposleni v klicnem centru, ki se je izjemno potrudil in pri vsakem vprašanju povedal še veliko dodatnih informacij, ki so bile skriteму uporabniku v pomoč.«

Tudi odzivnost zaposlenih je bila ocenjena kot izredno visoka, saj so se na klic

in e-sporočilo odzvali vsi. V splošnem so uslužbenci izkazali visoko kakovost poslovnih in osebnih lastnosti, kot so prijaznost in razumljivost načina razlage ter čas, ki ga je zaposleni namenil za reševanje problema skritega uporabnika. Zaposleni so se v treh primerih isti dan odzvali na elektronsko pošto, šest se jih je odzvalo naslednji dan, medtem ko se je zaposleni v enem primeru odzval v dveh dneh in v enem v treh, v enem pa po desetih dneh. Na tem mestu velja izpostaviti, da je bil del raziskave izveden tik pred prvomajskimi prazniki in po njih.

Strokovna kompetenca zaposlenih (poznavanje problematike, kvaliteta razlage, natančnost in doslednost odgovorov, ocena celotnega razgovora) je v povprečju ocenjena kot odlična. Spontano je z dodatnimi nasveti skriteму uporabniku pomagala velika večina zaposlenih (95,8 %). Zaposleni so v vseh primerih pokazali ustrezno poznavanje problematike, po oceni skritega uporabnika pa so v 36 primerih informacije podajali na ustrezen in razumljiv način.

MEGAVAT

Visoko zadovoljstvo skritega uporabnika z zaposlenimi v Energetiki Ljubljana

■ PRVA POMOČ IN UPORABA DEFIBRILATORJA

Pomembno za življenje in preživetje: Prva pomoč in uporaba defibrilatorja

RECHELLE NARAT

Človek se uči vse življenje in znanja nam nikoli ne sme biti dovolj. Povabila na izobraževanje za prvo pomoč in uporabo defibrilatorja sem se zato razveselila, hvaležna sem bila, da so nam obnovitev snovi omogočili kar v podjetju. To je nekaj, kar res moramo znati v življenju; če bo sreča, nam morda tega znanja ne bo nikoli treba uporabiti; ampak še večja sreča bo, če bomo obvladali prvo pomoč, če bi jo morali nuditi. Znano je, da so prve minute ob nezgodi najbolj pomembne in da še tako izkušen reševalec ne more rešiti življenja, če poškodovanec takoj ni prejel ustrezne oskrbe.

Večina izmed nas je opravila vozniški izpit in če ne prej, smo se takrat seznanili z osnovami izvajanja prve pomoči. Na cesti se lahko zgodi vse mogoče, zato je prav, da v primeru nesreče vemo, kako ravnati s poškodovanimi osebami.

A nesreča nikoli ne počiva, kot pravi star pregovor. Zgodi se lahko vsak dan, zato je prav, da smo pripravljeni vsak trenutek. Prav pred kratkim smo lahko v novicah zasledili, kako se je koncert, kjer je zapel tudi Oto Pestner, namesto v čudovit večer spremenil v borbo za življenje, ko mu je na odru zastalo srce. Ker so bili med udeleženci dogodka tudi zdravstveni delavci, so mu takoj pomagali in ga oživljali do prihoda reševalcev ter mu na ta način rešili življenje, da je lahko zdravljenje nadaljeval v bolnici.

Udeležila sem se predavanja, ki je bil organiziran na Toplarniški, naš predavatelj je bil reševalec Davorin Markovič in lahko rečem, da sem v življenju že slišala mnogo govorcev in predavateljev, ampak ta je bil med TOP petimi, kar sem jih kdaj poslušala. Ne samo, da je bil strokovno več kot odlično podkovan, vso teorijo je osvetlil tudi s primeri iz prakse, s katerimi se srečuje kot reševalec. Njegove nesporne kvalitete strokovnjaka so dodatno obogatile tudi veščine zanimivega in dobrega govorca: živahen, pronicljiv, tudi duhovit, hkrati pa tudi potrpežljiv in sistematičen pri podajanju snovi.

Med drugim smo na začetku predavanja izvedeli, da je stanje alarmantno. Ali veste, da je v MOL naša možnost preživetja zgolj 5 – 6 %, če bi potrebovali oživljanje? Ta podatek pokaže, kako je še vedno (pre)malo oseb, ki nam lahko pomagajo in nudijo prvo pomoč. Zato je še toliko bolj pomembno, da to znanje vedno več ljudi usvoji in obvladuje.

Zdravstveni dom Ljubljana je v ta namen formiral Simulacijski center (SIM center), ki je prvi simulacijski center na primarnem nivoju v Sloveniji. Je učni center, ki zagotavlja izvajanje naprednih simulacij v zdravstvu z najsodobnejšo opremo. Cilj usposabljanj je izboljšanje

varnosti pacientov, povečanje znanja in usposobljenosti strokovnjakov ter laikov, njihovih kompetenc in učinkovitosti v ravnanju v določenih življenjsko ogrožajočih situacijah. V okviru SIM centra so različni programi, ki so na voljo in kjer lahko obnovite ali dopolnite znanje, ki lahko ob nepredvidenih situacijah resnično reši življenje.

In kaj smo udeleženci predavanja ponovili in izvedeli o tem, če naletimo na poškodovanca ali ponesrečenca?

- Pri oskrbi ponesrečenega je najbolj pomembna najprej naša lastna varnost in samozaščitno ravnanje – da smo lahko v pomoč potem udeležencem v nesreči.
- Ko naletimo na osebo, ki obleži, zavarujemo najprej sebe, potem lokacijo in poškodovanca ter upoštevamo in se držimo 3 korakov oživljanja:

1. korak: stis prsnega koša (po ritmu pesmi Bee Gees: Staying alive),
2. korak: pokličemo 112 (najbolje, da to stori nekdo zraven),
3. korak: uporabimo defibrilator.

Na predavanju smo še izvedeli, da stare paradigme, kot so nuditi dihanje usta na usta, ne veljajo več – najbolj pomemben je stis srca, ki omogoča, da srce bije, na ta način pa kroži kri in dovaja kisik po celem telesu. To je tudi ključno, kar nas bo ohranilo pri življenju.

Naučili smo se tudi rabe defibrilatorja, ki zelo pomaga pri oživljanju poškodovanca. Predavatelj je poudaril, da je zelo smiselno preveriti, kje so ti aparati na voljo v naši bližini, torej tam, kjer stanujemo in kjer delamo, torej tam, kjer se največkrat zadržujemo, je največja verjetnost, da bomo ta aparat morda rabili.

Tudi v naši družbi je poskrbljeno, da so defibrilatorji pri roki, če bi jih potrebovali. Na voljo so na več lokacijah, in sicer:

- Verovškova 62: pri recepciji
- Verovškova 70: pri recepciji
- Toplarniška 19: na dveh lokacijah, in sicer v glavni komandi GPO in v pisarni gasilca.

Skupaj s kar 40 sodelavci smo se udeležili izobraževanja o izvajanju prve pomoči in rabi defibrilatorja. Upajmo, da nihče izmed naših sodelavcev ne bo potreboval oživljanja – a če bi ga, mu marsikdo lahko pomaga ...

Sama pri sebi sem se odločila, da bom še kdaj šla na kakšen tak tečaj – vsaj enkrat letno, četudi v lastni režiji. Zdravstveni dom Ljubljana namreč ponuja veliko možnosti, da se naučimo pomagati, ko je ogroženo življenje v različnih situacijah, več informacij o samem oživljanju in uporabi defibrilatorja pa si lahko preberete na spletni strani Zdravstvenega doma, na strani SIM (Simulacijski center).

Če bi se zgodila nesreča, je najbolj pomembno, da pristopimo in pomagamo po svojih močeh, je poudaril naš predavatelj Davorin Markovič, sicer tudi koordinator SIM centra. Pri tem je najprej najbolj pomembna naša varnost.

Predavatelj Davorin Markovič, sicer tudi koordinator SIM centra, nam je na lutki pokazal, kako pristopimo do ponesrečenca: najprej poskrbimo za lastno varnost, nato preverimo odzivnost in prehodnost dihalnih poti, potem pa že začnemo s postopkom oživljanja (stis srca, vmes pokličemo 112, po potrebi uporabimo defibrilator). Ključno je, da pomagamo in poskrbimo za delovanje srca, ki dovaja kisik organom.

Tudi v Energetiki Ljubljana je poskrbljeno, da so defibrilatorji pri roki, če bi jih potrebovali. Na voljo so na vseh lokacijah:

- Verovškova 62: pri recepciji
- Verovškova 70: pri recepciji
- Toplarniška 19: na dveh lokacijah, in sicer v glavni komandi GPO in v pisarni gasilca.

■ ČLEN V VERIGI

Ignacij Kastelic

»Vsako delo, ki ga rad opravljaš, ti dvigne utrip.«

POGOVARJALA SEM SE DORIS KUKOVIČIČ

Sodelavci s Toplarniške zagotovo poznajo Ignacija (Naceta) Kastelica. Sodelavci z Verovškove verjetno malo manj, razen tistih, katerih delo se z njegovim prepleta in povezuje. Če bi Naceta morali predstaviti z eno samo besedo, bi jaz verjetno najprej uporabila pridevnik sposoben. Najino delo se sicer ni velikokrat »križalo«, ko pa se (je), takrat sem se in se še vedno lahko nanj zanesem. Čeprav mojih prošelj ni v njegovem opisu del in nalog. A ko gre za »firmo«, kot sam pravi, je vedno pripravljen »priskočiti« na pomoč, tudi, če je izven siceršnjega delovnega konteksta. Med drugim sva z Nacetom pred leti posnela video o CNG polnilnicah – takrat je za ta namen uporabil kar svoj osebni dron. O dronih in še o čem lahko berete v najinem pogovoru.

Nace, jaz mislim, da bi tebe zelo težko popredalčkali v zgolj tvoj delovni naziv. Mislim, da me boš razumel, če ti rečem, da mi deluješ kot multipraktik, kajne?

Seveda. Ker me zelo zanima razvoj tehnologije na vseh področjih, se poskušam informirati in to tehnologijo tudi praktično uporabljati v življenju. Ne vem, kako me sodelavci vidite pri delu? V kateri predalček bi dal sebe, je zelo težko presoditi. Se pa lotim vsake stvari ali izziva.

Imaš res številna znanja, zato pojdiva po vrsti. Poskusiva jih predstaviti, začeniš s službo, ki jo opravljaš. Kaj točno počneš? Katera znanja moraš za to imeti?

Težko vprašanje, delam veliko stvari. Primarno delo je povezano s trgovanjem z električno energijo oziroma z vsem, kar je potrebno, da proces dela deluje nemoteno. Za to delo je potrebna širša slika zaznavanja procesov. Poleg tega imam v domeni še procesni del mreže, predvsem strojni del računalništva na strani našega informacijskega sistema TEIS. Zadnja zadolžitev je, da sem vodja projekta biomasa na bloku 1.

Katera so tista znanja, ki ti v službi pridejo prav in jih redno koristiš, čeprav ne sodijo ravno v tvoj obseg del in nalog?

Znanja? Hmm. Predvsem moraš imeti širok pogled na vse zadeve. Res je znanje manj usmerjeno v detajle, vendar je celotna slika nato bolj enotna. V službi koristim vsa znanja s področja primarnega strojništva, nekaj iz elektro stroke, ekonomije, računalništva, pa še kaj bi se našlo.

Motor je Nacetov popotnik že vse od očetove »štirke« do sedanjega Goldwinga. Njegova »šibka« točka pa so droni ...

Potem pa so tukaj še tista tvoja znanja, ki pridejo prav tudi nam, ki te kar tako na hitro tu pa tam ustavimo na hodniku ... Joj, Nace, a veš, a bi mi ti lahko ... No, med točno temi sem tudi jaz ... Veš, na kaj mislim?

To so pa tako imenovane McGyver zadeve. Lahko, da je to moja slabost, vendar se lotim vsake zadeve. Na začetku so seveda prisotne napake, ampak na koncu so po navadi tudi pozitivni rezultati. Če ne poizkusiš, ne veš, ali si sposoben kaj narediti.

Zagotovo pa ne bom zgrešila, če rečem, da si povsod, kjer je treba hitro odreagirati, narediti, rešiti in oditi ... In po navadi odideš brez sledi, samo vemo: aha, Nace je bil tukaj ... Ti je tudi to kaj znano?

Seveda. Tako v življenju kot v službi nas spremljajo situacije, ko je potrebno odreagirati hitro in biti fleksibilen, premakniti zadevo in jo rešiti in se nato umakniti v ozadje. Pripravljen sem pomagati, kjer lahko in kjer me potrebujejo. Kar se tiče pa sledi, pa upam, da kakšna vseeno ostane. (smeh)

Kje oz. kaj ti dnevno predstavlja največji delovni izziv? Kaj je tisto, kar res rad počneš, kar ti pozitivno dvigne utrip?

Vsak dan se začne z izzivom, bodi si v službi ali doma. Vsako delo, ki ga rad opravljaš, ti dvigne utrip. Ali je le ta pozitiven ali negativen, je pa odvisen od raznih dejavnikov in pa od tega, kako si uspešen pri delu. Ker nimam monotonega dela, se v službi pojavljajo situacije za hiter utrip. Ampak ne vedno. Žal je moja narava taka, da sem včasih prehitel ... Privatno pa mi pozitivno dvigne utrip vožnja z motorjem.

In kaj je tisto, česar ne preneseš ali vsaj težje prenašaš, pri delu in tudi tako, na splošno v življenju?

Vsak človek ima tudi kakšno negativno lastnost in tudi jaz nisem izjema. Pri delu ne maram, da se ljudje ne držijo dogovorov in ne prenašam napol narejenega dela. Žal sem kontrol frik, vse mora biti 100 %. Tudi doma. Ko vem da je to TO, je zame naloga zaključena.

Zagotovo si na tekočem, ko gre za inovacije v tehnologiji, računalništvu ... Bil si eden prvih, ki je upravljal z dronom na primer. Med drugim si ravno meni pomagal narediti nekaj videov. Se z droni še ukvarjaš?

Moja šibka točka. Droni, kje so tisti časi, ko smo delali še lesene okvirje. Karbon je bil nedosegljiv. Čas čakanja naročenih delov z vzhoda je bil svojevrstno doživetje. Finance so tudi trpele, žena še ne ve za vse transakcije na mastercard kartici, da sem kupil največje dele ... Trenutno imam tri drone. Zadnja leta sem ta konjiček dal na stranski tir (gradnja hiše). Sedaj spet ubujam hobi, in sicer, ko greva z ženo na motor, vzamem najmanjši dron s sabo. Ko se kje ustaviva in naju kaj prevzame, ga dvignem v zrak in posnamem.

Si velik ljubitelj motorjev, nemalokrat se skupaj z Vlasto, ki je mimogrede tudi tvoja boljša polovica in naša sodelavka, tudi v službo pripeljeta kar z motorjem ... Bi lahko rekel, da je motociklizem tvoja največja strast? Če ni, kaj je?

Motor je popotnik z menoj že od malih nog. Očetova »štirka« je bila z mano do konca srednje šole. Vsak dan do avtobusne postaje 9 km v eno smer. Vreme ni bil faktor za »špri-

Nace med snemanjem videa o CNG vozilih leta 2018.

Marsikdo ne ve, da večino stvari dejansko narediš s svojimi rokami – ni ti težko vzeti »kramp in lopato« v roke in delat. Si že od majhnega tako delaven in marljiv?

Ker sem odraščal na kmetiji, sem se že zgodaj seznanil s stroji in delom na kmetiji. Takoj, ko sem lahko, sem vozil traktor. Zelo rad sem tudi popravljaj stroje in to še vedno počnem. Kar se dela tiče, mi prijatelji rečejo, pridi sem, da boš popravil ali naredil to pa to. Ja, lahko rečem, da sem iznajdljiv in znam marsikaj. Skupaj z ženo in očetom, ki je zidar, smo sezidali najino hišo. Seveda brez pomoči žlahte ni šlo. Vendar smo bili zadnje čase kar veliko na »Malti« in v »Švici«. O odnosu do dela pa lahko rečem, da ti ga privzgojijo starši s svojim delom in zgledom. Na kmetiji je treba delati, če hočeš preživeti.

Če ne bi bil to, kar si, kaj bi si želel biti/postati?

Oh, to je najtežje vprašanje. Iskreno ne vem. Mogoče bi ostal v osnovnem poklicu z butično majhno delavnico, kjer bi popravljaj stroje in motorje, za svojo dušo. Za sprostitev pa kos zemlje ...

MEGAT

canje" šole. Motor ja ..., ko slišiš glas po cesti mimoidočega motocikla, to je tisto od prej, UTRIP srca je na drugi frekvenci. Nekaj časa sem bil brez motorja, zaradi odgovornosti do obeh hčera in Vlaste. Ko pa sta hčerki malo zrastle, je v meni še vedno tlela želja po motorju. Pripravljaj sem teren, da bi si ga kupil.

Žene, saj veste? Najprej sem moral prepričati ženo. Ker pa je tudi ona po srcu motoristka oz. prikolica, ni bilo potrebno veliko truda in leta 2020 sem kupil Goldwinga. Lahko bi rekli, da je tudi motor eden mojih hobijev in strast oz. adrenalin.

SVET DELAVCEV

Anomalije na trgu energentov odlično delo nagrajujejo s slabimi rezultati

BOŠTJAN KOCIJAN, PREDSEDNIK SVETA DELAVCEV

Kakorkoli se lahko razveselimo poletja in prihajajočih dopustniških dogodivščin ter dejstva, da po dveh utesnjenih poletnih obdobjih končno lahko zadihamo bolj sproščeno, kar se tiče že skoraj pozabljenega covid-19, pa skrbi povzroča vojna v Ukrajini, ki se kar noče in noče končati, iz zasede pa za nameček prežijo še opičje koze.

Vojna v Ukrajini traja že preko 100 dni. Brez dvoma je vsaka vojna tragedija. Verjetno ni človeka, ki se ne bi strinjal, da je potrebno storiti vse, da čim prej pride do miru, bojim pa se, da pot, ki jo je ubral del svetovne in evropske politika, ubogim žrtvam vojne miru še dolgo ne bo prinesla. Vesel bom, če se bo izkazalo, da se motim.

V letu volitev je Slovenija dobila novo vlado. Potrebno je – glede na dosedanji trend - pohvaliti visoko volilno udeležbo. Po dolgem času se zdi, da s(m)o državljani dojeli, da vsak glas šteje in da je priložnost in dolžnost vsakega posameznika, da nosi odgovornost za prihodnost naše deželice. Še posebej veseli dejstvo, da so se prebudili mladi – tako v smislu udeležbe na volitvah kot tudi aktivnega udeleževanja v sami politiki in raznih civilnih gibanjih.

Z malček optimističnimi očali lahko upamo, da bo vlada uspešno krmarila v časih, ki

prihajajo in ki bodo iz več razlogov vse prej kot enostavni.

V začetku junija se je naša družba znašla v medijih na način, katerega si nihče od zaposlenih ne bi želel, in sicer so v začetku junija na naš naslov prišli preiskovalci iz NPU zaradi suma določenih nepravilnosti pri sklepanju poslov v zvezi s PPE-TOL.

Direktor se je na dogajanje odzval s pismom zaposlenim, v katerem je zagotovil, da ima čisto vest, da je projekt PPE-TOL voden zakonito in transparentno ter da je kot tak lahko zgled, kako se vodijo veliki energetski projekti. Prav tako je tudi na seji sveta delavcev zagotovil, da s strani njega in tehničnega direktorja ni bilo nikakršnih nepravilnih ravnanj ter da so z naše strani zadeve povsem čiste. Izrazil je prepričanje, da bo to potrdila in pokazala tudi začeta preiskava. Pri tem je poudaril, da od vsega začetka pri poslu sodeluje kvalitetna ekipa pravnikov, ki skrbi, da se celoten postopek v vseh ozirih vodi po vseh pravilih.

Letošnje leto je s poslovnega vidika za našo družbo izjemno težko. Posledično tudi letos ne moremo pričakovati boljšega finančnega rezultata od lanskega.

To sezono smo sicer zabeležili rekordno dolžino obratovanja s kotlom 3 in se

ob tem lahko pohvalimo, da smo prvič v zgodovini celotno sezono obratovali brez enega samega izpada omenjenega kotla, kar je vrhunski dosežek in pohvala, tako za obratovalno kot tudi za vzdrževalno osebje. Upoštevajoč ta uspeh ter delovanje družbe in vestno ravnanje zaposlenih v času epidemije, bi si zaposleni brez kančka slabe vesti v normalnih okoliščinah zaslužili dodatno nagrado, a so zaradi neugodne finančne situacije v družbi, ki sicer v ničemer ni odraz kvalitete in kvantitete dela zaposlenih, ukinjene celo siceršnje »redne« individualne mesečne stimulacije.

Upam, da se bo krivulja uspeha vendarle obrnila navzgor s pričetkom obratovanja PPE-TOL. Prav tako si lahko le želimo, da bi se cene energentov na svetovnem trgu normalizirale. Slednje tudi in predvsem zaradi širše družbe, sicer se bojim, da sledijo leta ne le suhih temveč shiranih in koščenih krav.

Naj zaključim z lepimi dopustniškimi željami – po dveh kaotičnih epidemijah poletij smo si vsi zaslužili vsaj s tega vidika bolj brezskrben odih. Želim vam lepo in čim bolj sproščeno poletje v krogu vam dragih oseb.

MEGAT

ENERGETIKA.SMART

Jasmin Šepić

Za prvo je padel z vrbe

DORIS KUKOVIČIČ

Jasmin Šepić je naš sodelavec iz Službe za obratovanje. Če ni na delovnem mestu, je verjetno ob kakšni vodi. Je namreč tudi ribič. Čisto pravi ribič. Z ribolovom se ukvarja že od malih nog. Kot sam pravi, je začel loviti doma v Bosni, kjer je bil rojen, in sicer ob reki Sani. »Moj prvi ribolovni pribor je bil leskova palica, par metrov laksa, svinec in trnek«, razloži in na moje vprašanje, katero ribo je prvo ujel, odgovori, da je bila to riba platnica. Platnica je sladkovodna riba iz družine pravih krapovcev, doseže dolžino do 45 cm, povprečno živi do 15 let.

Njegov prvi ulov pa je bil malodane vrato-lomen. Namreč Jasmin je lovil z leskovo palico, na katero je imel pritrjen laks in na trnek zrno koruze, medtem ko je sedel na vrbi in čakal, da kakšno ribo premami to koruzno zrno. V trenutku, ko se je »nanj« ujela platnica, je Jasmin padel z vrbe, a ribe ni izpustil. Platnica je bila njegova.

Na vprašanje, ali ribe lovi zato, da jih poje, ali jih raje spusti, odvrne, da jih je sprva res lovil predvsem zaradi hrane, za tem pa doda: »Z leti se je to spremenilo in rib ne nosim več domov, ampak jo poslikam in jo nepoškodovano vrnem v vodo.«

Ribolov ima rad, predvsem zaradi tega, ker tam najde duševni mir in sprostitve: »Ko imam največ problemov, se odpravim na ribolov in pozabim na vse.« Ob tem doda, da ima rad tudi večdnevne ribolove v naravi. Opremo naloži v avto in se odpravi na pot. Ko prispe na zeleno lokacijo, si postavi šotor in ostalo

Jasmin Šepić in njegov ogromen krap.

opremo in takrat, kot poudari, se zanj začne uživanje. »Dan v ribolovu mi mine kot da bi trepnil«, pove in ob tem pojasni, da se današnji ribolov v marsičem razlikuje od ribolova nekoč: »Veliko se dela, lovi se na velikih razdaljah, tudi po 130 metrov in več. Sploh pa je drugačen tekmovalni ribolov.«

Ribolov ima rad tudi zato, ker jo to družabni šport – čeprav ima rad mir, mu družba po drugi strani zelo godi. Pravi, da se večkrat na ribolov odpravi s prijatelji. Skupaj kuhajo, kaj popijejo in se zabavajo. »Pa tudi lažje je, če imaš nekoga ob sebi, da ti pomaga in da te fotografira«, pravi Jasmin, in doda, da včasih, ko lovi sam, ne sreča nikogar tudi po 7 dni in tudi to ima zanj poseben čar in prednosti.

Ljubši mu je ribolov na jezerih in rekah, ker je način ribolova drugačen. Lovi le krape in amurje, drugih rib ne. Tudi amur je riba iz družine krapovcev, a je večja od platnice, saj doseže do 120 cm, živi pa nekje do 9 let.

Ko »riba prime«, si pomaga s signalizatorji, ki ga zvočno in tudi vizualno opozorijo na prijem. Pravi, da je to danes obvezen del opreme in je sestavljen iz oddajnika in sprejemnika in ko sta vključena, sliši prijem tudi, ko ni ob palicah oz. je na primer šotoru. Riba prijema tudi ponoči in Jasminu je najboljši občutek, ko spi in zasliši signalizator, kako piska. Takrat mu po žilah požene adrenalin, da kasneje le stežka zaspi.

Udeležuje se tudi tekmovanj: »Bil sem državni prvak in podprvak, tudi tretji sem bil in

tudi slabši. Ekipo sestavljata 2 tekmovalca in rezerva. Najboljša uvrstitev slovenske reprezentance je bila 2x sedmo mesto. Najboljša posamezna uvrstitev je bila 4. mesto, ko sva se uvrstila moj sotekmovalec in jaz med cca okoli 100 ekip. Do zdaj sem bil udeležen na prvenstvu v Italiji, dvakrat sem bil v Španiji na Portugalskem, pa v Romuniji, na Madžarskem in v Srbiji.«

Med najljubše ulove šteje krapa, težkega 34,5 kg, ki ga je ulovil na jezeru Vukovina na Hrvaškem. Ta krap je tudi njegov osebni rekord. Še enega več kot 30 kg težkega krapa (31) je ujel na jezeru Sumbar pri Karlovcu, ravno tako na Hrvaškem. Na tem mestu velja zapisati, da krapji doživijo tudi do 100 let, divji imajo lahko 15 kg, gojeni pa tudi več kot 40.

Jasmin je tudi član ribiške družine. Njegova matična ribiška družina je Dolomiti iz Ljubljane, pridružen pa je tudi k ribiški družini Bled in Bistrica.

In kdaj sploh postane človek pravi ribič? Jasmin Šepić pravi, da takrat, ko se zave, da je ribolov del njegovega življenja, in ker vsak prosti trenutek preživi ob vodi.

MEGAT

V ribolovu Jasmin uživa. Tam najde tudi duševni mir in pozabi na vse probleme

